

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

Coloniae Munatianæ, 1665

Extravagantes Communes, À Diversis Romanis Pontificibus Post Sextum
Editæ, Cum Suis (Ut Vocant) Summulis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62915](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62915)

eorundem fratrum consilio inhihemus, ne quisquam contra definita, ordinata seu facta per ipsam verbo vel scripto scienter approbet aliquid, vel defendat. Si quis verò contra præsumperit, tanquam contumax, & re-

bellis Roman. Eccles. ab omnibus habeatur. Nulli ergo, &c. Data Avinion. IV. Idus Novembris Pontificatus nostri Anno nono.

Constitutum viginti Joanni vigesimo secundi finit.

EXTRAVAGANTES COMMUNES, A' DIVERSIS ROMA- NIS PONTIFICIBUS POST SEXTUM EDITÆ, CUM SUIS (UT VO- CANT) SUMMULIS.

DE CONSUETUDINE.

TITULUS I.

CAP. VNIC.

*Consuetudo impediens ne legati sedis Apostolica recipiantur, non valet: & illa non obstante legati ipsi sunt ab omnibus recipiendi, & eos impediens ipso facto excommunicationem incurrunt, & eorum terra ecclesiastico sub-
jiciuntur interdicto.*

Ioannes XXII.

Per gentes & regna Romanus Pontifex à Domino constitutus, cum personaliter singulas regiones circuire non possit, nec circa gregem sibi creditam curam pastoralis sollicitudinis exercere: necesse habet interdum ex debito im-

posita servitutis suos ad diversas mundi partes (prout necessitates emergerint) destinare legatos, qui vices ipsius supplendo, errata coerigant, aspera in plana convertant, & commissis sibi populis salutis incrementa ministrent. Veruntamen aliqui huiusmodi officium & potestatem ipsius Roman. Pontificis, quam non ab homine, sed à Deo recepit, sub suo arbitrio redigere molientes, legatos ipsos nisi ab eis petiti fuerint, vel de beneplacito eorum transmissi, sibi terras subiectas (dicentes hoc eis de consuetudine competere) ingredi non permittunt. Nos huiusmodi consuetudinem, non tam irrationabilem, quam nonnunquam animarum salutem contrariam, detrahentemque Apostolicæ potestati, auctoritate Apost. penitus reprobantes, legatos ipsos ab omnibus, cuiuscunque præminentie, conditionis, aut status fuerint, debere admitti decernimus: nec eos prætextu cuiusvis consuetudinis impediri posse à quoquam Christiano nomine gloriantem, quominus regna, provincias & terras quaslibet, ad quæ ipsos destinari contigerit, ingrediantur libere, ac commissæ sibi legationis officium exerceant in eisdem. Qui verò de cetero super prædictis dictos legatos, aut etiam nuncios, quos ad quasunque partes pro causis quibuslibet sedes ipsa transmiserit, præsumperit impedire, ipso facto sententiam excommunicationis incurrant. Regna, terra & loca quaslibet subiecta eisdem tandem sint eo ipso ecclesiastico suppo-

sita interdicto, quamdiu in huiusmodi commaculis dis-
xerint persistendum. Non obstantibus quibuslibet indulgentiis, aut privilegiis imperatoribus ac Regibus, seu quibuscunque aliis sub quibuscunque modis, tenoribus & formis à sede ipsa concessis, quæ contra præmissa nullius volumus suffragari.

DE POSTVLATIONE PRÆLA- TORUM.

TITVLVS II.

CAP. VNIC.

Minor: XXVII. anni seculari, & mendicantes religiosi, ad certas ecclesias prohibentur postulare: & puniuntur tam postulantibus, quam postulati.

Ioannes XXII.

Dispensis & periculis variis, quæ ex subscriptis postulationibus possent ecclesiis evenire, & vacationum diuturnitatibus, quæ consueverunt nonnunquam ex postulationibus irrationabilibus provenire, ac dispensis, quæ inde frequenter ecclesie incurrunt, ad futuram rei memoriam obfistere cupientes: illum, qui vigesimum septimum non attingerit annum, ad cathedralem, necnon professorem cuiusvis mendicantium ordinis ad inferiores cathedralibus ecclesiis, ad monasteria extra suos ordines postulari edito perpetuo prohibemus. Quod si secus postulatum fuerit & attentatum, irritum ac nullius penitus sit momenti. Et qui scienter processerint ad eandem, ea vice postulandi

Ex quo contingit (sicut experientia nuper nos docuit) quod vacante Constantinopolitana ecclesia, per mortem bonæ memoriæ Petri Patriarchæ, solum per unum duntaxat ejus canonicum fuit de novo pastore electio celebrata, aliis canonicis suis agenibus in remotis: dictus tamen electus juri, si quod sibi ex electione hujusmodi contingeret, in nostris manibus sponte ac libere resignavit. Ideoque de eorumdem fratrum consilio & Apostolicæ potestatis plenitudine statuimus, ut quando civitates ipsæ schismaticorum, aut infidelium subsunt, aut suberunt ditioni, aut detinebuntur per eos, canonicis dictarum patriarchalium sedium, cum eas vel ipsarum aliquam, seu aliquas vacare contigerit, ad electionem, postulationem, seu quamvis provisionem de præficiendo sibi Patriarcha vel pastore nullo modo procedant, quousque ad Apost. sedis notitiam deducatur. Nos enim à data præsentium decernimus irritum & inane, si secus per prædicta capitula convenit vel canonicos, aut quemvis alium vel alios scienter vel ignoranter fuerit attentatum: non obstantibus quibuscumque ipsarum ecclesiarum, vel alicujus earum consuetudinibus vel statutis, iuramento, confirmatione dictæ sedis, vel quacunque alia firmitate vallatis, seu constitutionibus, privilegiis, vel indulgentiis sedis ejusdem, per quæ effectus præsentium impediri posset quomodolibet, vel differri, & de quibus quorumque totis tenoribus de verbo ad verbum in nostris literis habenda esset mentio specialis. Nulli ergo, &c. Data Laterani X. Calend. Januar. Pontificatus nostri Anno 7.

CAP. IV.

Cum beneficia apud sed. Apost. vacantia sint soli Papa reservata, ostendit, quæ & quorum apud sedem vacare dicantur eandem. Ex primo loquitur de reservationibus, secundo de pensionibus.

Ioannes XXII.

Ex debito pastoralis officii, nobis quamquam immeritis superna dispositione commissi, periculis animarum & ecclesiarum ac monasteriorum dispendiis, quæ ob ipsorum vacationes diutinas ipsis solent frequentius provenire, congruis remediis quantum nobis ex alto conceditur) subriter occurrere intendentes, ut celerius & utilius provideatur ecclesiis ac monasteriis antedictis, & ut Rom. eccl. quæ super ipsas ecclesias ac monasteria ex divina provisione obtinere dignoscitur principatum, honor debitus impendatur: prædecessorum nostrorum Romanorum Pontificum, præsertim feli. record. Bonif. VIII. qui dignitates, personatus, ecclesias & alia ecclesiastica beneficia, & Cle. V. qui tam hujusmodi dignitates, personatus, ecclesias, beneficia, quàm cathedrales ecclesias quaslibet, monasteria, prioratus, administrationes & officia quacunque, quæ apud sedem Apost. vacarent, provisioni Apostolicæ sub certis tenoribus reservaverunt, vestigiis inhærentes: Nos ex causis rationabilibus, quæ ad id nostrum animam induxerunt, de fratrum nostrorum consilio, nonnulla detrahendo, aliqua declarando, & quedam addendo de novo, episcopales, & earum superiores sedes, monasteria, & regulares ecclesias, ad quæ hi qui eis pro tempore præficiendi sunt, etiam per electionem canonicam assumunt, prioratus, officia vel administrationes eorumdem, dignitates, personatus, præbendas, aliaque ecclesiastica beneficia, cum cura vel sine cura, quocunque nomine censeantur, quæ apud prædictam sedem vacant ad præsens, & ex nunc in antea (donec Christi dignatio nos dignabitur universalis ecclesie sponsæ suæ regimini præsidere) vacare contigerit apud eam: provisioni nostræ de fratrum nostrorum consilio auctoritate Apostolica reservamus. Hujusmodi autem sedes, monasteria, ecclesias & alia præfata beneficia ecclesiastica, per mortem vel depositionem, ac privationem eorum, qui ea obtinerept: per electio quæcassa-

tionem, postulationem repulsionem, renunciationem, quorumlibet provisionem, translationem, sive per successionem muneris consecrationis, aut benedictionis dudum à dicto Clemente prædecess. nost. promotus impensu: nisi de ipsis disposuerit prædecessor, & à nobis, sive auctoritate nostra promovendis impendendi apud sedem ipsam, vel etiam ubicunque aut quovis alio modo canonicè vacare, apud sedem intelligimus prælibatam. Episcopales insuper vel alias dignitates, ecclesias, monasteria, & alia prædicta fratrum nostrorum sanctæ Romanæ ecclesie Cardinalium apud dictam sedem, per eorum obitum vacare censemus, sive inibi, sive alibi ubicunque ipsos migrare contigerit de hac luce. Et hoc idem in dignitatibus & beneficiis quibuslibet (ut de aliis præmittitur) officialium nostrorum: videlicet Vicecancellarii, ejusdem ecclesie camerarii, notarium, auditoris contradicatarum, correctorum, scriptorum literarum, ac penitentiarium nostrorum, necnon abbreviatorum curiæ Romanæ locum sibi volumus vindicare. Rursus hujus nostre reservationis editum ad dignitates, & alia jam dicta Capellanorum nostrorum commensalium, & quorumlibet aliorum ratione officii, vel ex causa legitima in dicta curia morantium, quando à nobis pro nostris, & ejusdem sedis negotiis prosequendis, de ipsa curia quocunque modo præmissi, vel aliqui eorum transmissi, aut legati vel nuncii fuerint: & eos ubilibet ante ipsorum ad præfatum curiam reditum (durante legatione, seu prosecutione ipsorum negotiorum) rebus eximi contigerit ab humanis, duximus extendendum. Et idiplum etiam esse volumus in hujusmodi Capellanis commensalibus: etiam si (ut præmittitur) nunc transmissi fuerint ubicunque, & ipsos rebus eximi contigerit ab humanis. Ceterum editum ipsum trahimus ad sedes, monasteria, & alia supradicta, quæ vivente adhuc dicto Clem. prædecessore nostro usque ad ejus obitum, nisi de ipsis per eum fuerit ordinatum, & deinde usque ad datam præsentium apud sedem vacaverint eandem: illaque vacare decernimus apud ipsam, dummodo in eis jus in re, licet ad rem non sit aliquibus acquisitum: Decernentes extunc irritum & inane, si secus in prædictis & singulis eorum scienter vel ignoranter, per quacunque seu quocunque Apostolica vel alia quavis auctoritate attentatum fuerit, vel contigerit in posterum attentari: Non obstantibus pia memoriæ Gregorii decimi, ac Bonifacii octavi, & aliorum Romanorum Pontificum prædecessorum nostrorum constitutionibus super hoc editis: quatenus edito essent & sunt contrariæ memoratas. Ceteris in ipsis constitutionibus contentis, in suo robore duraturis. Pensiones insuper annuas ab Episcopis & eorum superioribus aliisque prælatis inferioribus, necnon quibuscumque Capellanis, conventibus, collegiis, vel singularibus personis factas & faciendas personaliter, aliquibus ex eisdem Cardinalibus, seu quibusvis aliis ex prænominatis personis, & pensiones præterea seu assignationes quantitatum quarumlibet super certis Provinciis, diocæbus, ecclesiis, monasteriis, & aliis ecclesiasticis locis aut ordinibus, etiam à quibusvis prædecessoribus nostris Romanis Pontificibus factas præmissis personis, sive alicui earundem, vel monasteria, prioratus, administrationes quaslibet, beneficia regularia vel alia quaslibet quocunque nomine censeantur, non consueta ab olim clericis secularibus assignari: hujusmodi personis vel alicui earundem collata, sive concessa in commendam, vel alio quovis titulo ab eisdem prædecessoribus, seu aliis Episcopis, vel superioribus prælatis, capitulis, aut conventibus, vel collegiis sub edito prædicto nolumus aliquatenus comprehendere, quo minus eis cedentibus vel decedentibus, sive illa quovis alio modo dimittentibus, monasteria ipsa, prioratus, administrationes, beneficia, ac loca hujus-

modi, ad ecclesias & monasteria, sive alia loca religiosa, vel alia ecclesiastica, eorumque prelatos, sive personas, ad quas antea eorum dispositio pertinebat, seu quibus immediate subesse noscuntur, libere revertantur: nisi eis quid canonicum obstitit, vel de ipsis aliter duxerimus disponendum.

DE AVCTORITATE ET VSV PALLII.
TITVLVS IV.
CAP. VNICVM.

Pallii traditio per obiectum criminis vel defectus retardari non debet, nisi obiectus premissis iuramento, de obiectis promptam fidem faciat. Et quid sit promptam fidem facere, declarat.

Ioannes XXII.

Malitiis hominum, quæ sæpe circa impediendam pallii dationem committuntur, volentes salubriter obviare, hac in perpetuum valitura constitutione sancimus, ut deinceps per obiectum cuiusvis criminis seu defectus traditio pallii, facienda iis, qui ad metropolitanarum ecclesiarum, seu aliarum regimen assumuntur, non impediatur in aliquo nec retardetur, nisi obiectus firmiter corporali præstito iuramento, se id malitiose non agere, sed obiecta vera esse se credere, ac de obiectis offerant facere promptam fidem: & nihilominus ad poenam talis, seu extraordinariam se obligent arbitrio præsentis. Promptam verò fidem intelligimus in hoc casu, si intra bimestris temporis spatium numerandam die collationis id antea probaverint legitime, quod opponunt. Quod si non fecerint (eorum obiectibus nequaquam obstantibus) ad ipsius traditionem, pallii procedatur. Per traditionem autem huiusmodi, sive accusationis, vel inquisitionis nullum volumus præiudicium generari.

DE OFFICIO CVSTODIS.
TITVLVS V.
CAP. VNICVM.

In religiosorum mendicantium conventibus plures campanas esse non possunt sine specialis Papæ licentia: plures autem campanulas in refectorio, capitulo & alibi licite possunt ipsi religiosi mendicantes habere. hoc dicit. Et est extravagan. notabilis: & quia pulsare campanas est custodis officium, ut patet eod. tit. c. i. in ant. idèd hie non abire collocata est.

Ioannes XXII.

Quia cunctos orthodoxæ fidei professores, & viros præsertim ecclesiasticos sic hortamur ad invicem, & quoad alios etiam, conversari, quod ex ipsorum gestis nullius offendatur iustitia, nec cuiquam scandali materia præparetur. Advertentes quod eo, quod nonnulli mendicantium ordinum professores in nonnullis suis conventibus plures campanas obtinent, & in posterum satagunt obtinere, cathedrales ac ecclesie alia sua queruntur propterea iustitia detrahi, & exinde civitatibus locorum interdum afferri divinis officis impedimentum: videturque inter ipsos litigiis & scandalis via aperiri. Nos præmissis obviare cupientes periculis, pacemque desiderantes inter ipsos (sine qua bene pacis auctor non colitur) observari: de fratrum nostrorum consilio hoc edito perpetuo ordinamus, quod religiosi dictorum ordinum mendicantium in nullo conventu suo, seu loco, plures campanas habeant, sine sedis Apostolicæ licentia speciali: sed una tantummodo pro loco quolibet sint contenti. Quod si forsan communitas seu universitas aliqua ecclesiasticæ vel mundanæ, seu eisdem religiosi pro illis, in aliquo ipsorum locorum campanam aliam habuerint, vel nunc habent, non illam, sed aliam solam co-

rum specialiter usibus deputatam pulsare videantur: diurnis & nocturnis, missis & aliis contactis. Ceterum religiosis eisdem permittimus, quod ubi habentur plures campanas sine lite & contradictione qualiter ad mundatam proprios haberint, & nunc habent, illa eorum deinceps libere uti possint. Aliis quibuscumque per eos habitis intra trium mensium spatium de suis locis campanilibus deponendis, & nullatenus iterum reponendis. Verum campanulas, quæ in refectoriis, capitulis, & aliis forsan officinis religiosis consueverunt haberi, sub ista nostra ordinatione volumus comprehendere. Nulli ergo, &c. Datum Avinionis, Pontificatus nostri Anno 8.

DE OFFICIO DELEGATI.
TITVLVS VI.
CAP. VNICVM.

Littera Apostolica impetrata ad gratias seu ad literas dispensationis seu dispensationis dum erant integra, non oblatam dispensatione facta de ipsi in duas seu plures civitates seu dioceses, quæ facta propter divini cultus augmentum, & populi incrementum etiam executores seu iudices servandum, habeant sub eisdem litterarum forma illius vigorem in sic discussi, quem habebant in illis, integra remaneant.

Ioannes XXII. Episcopus servus servorum Dei, & perpetuus eius memoriam.

Sedes Apostolica in suis actibus veritatem prosequens, lucem amans, libenter evitat novæ antiquitatis involucrem: Illamque sibi legem in sua ordinationibus reservare cautelam intendit, ut illa non proveniant commoda, quod aliis non innumera incrementum. Sanè pridem ad divini cultus augmentum, & ad salutem populi, quem in nonnullis civitatibus & diocesis sic multiplicat altissimus, quod in eisdem diocesis singulorum vultus nequibat, ut deceret, utique pastor inspicere, aut alias partes boni pastori impeteret. Illibriter intendentes, in ipsi diocesis, quarum nomina in duas, & aliquas in plures diocesis deponendis, certas earum civitates ac ecclesias cathedralas, quarum singulis proprias diocesis iustitias assignari. Verum quantum partes ordinationem seu divisionem nostram habebant, & nobis, quam à prædecessoribus nostris Romanis Pontificibus Apostolicis obtinuerunt litteras, & licentias ecclesiasticas in ipsis tunc integre servatas, quarum nonnullæ restant adhuc executione mandata. Nos amovere volentes cuiusvis conditionis litteras, qui circa executionem gratiarum seu beneficiorum, & concessarum possent forsan noverte, contententibus attentius quod per ordinationem seu divisionem nostram prædictam, ius ad rem expectantibus dicta beneficia ante competens ex ratione immutari non debent, quia adeo efficax in divisi diocesis innotet, sicut in ipsa quondam integris: auctoritate præsentium decretorum, quod omnes & singula gratie, super beneficiis ex parte ante divisionem huiusmodi in ipsi quondam integris diocesis à nobis vel prædictis prædecessoribus nostris personis quibuscumque concessæ, tam in ipsi non divisi, quam in aliis diocesis decedens ab illis eisdem divisi, quam in aliis diocesis decedens ab illis eisdem modo & forma possint suo ordine per executionem dicti mandatos, & alios, ad quos id pertinet, ad dictam executionem adduci, quibus ante divisionem huiusmodi poterant, & debebant. Idem etiam declaramus, quod ad litteras Apostolicas iustitiam continentis, ut videlicet iudices dati per illas in causis quarumlibet personarum, quæ nunc de eisdem diocesis divisi executionem

Hæc extravagan. habetur inter XX. Iuan. XXII. sub tit. concess. præb. cum gl. domini. Zanclini.

possint iuxta eorum tenorem perinde procedere, ac si dictae dioceses, de quibus mentio in eisdem literis habetur, in egrae remanissent. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrae declarationis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem omnipotentis Dei, & beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius se noverit incursurum. Datum Avinion. 3. Cal. Novemb. Pontificatus nostri Anno 2.

DE OFFICIO IUDICIS ORDINARIJ.

TITULUS VII.

CAP. I.

Episcopus monasterium visitari non tenetur accipere monachos: alius monasterii pro tabellionibus: etiamsi hoc haberet consuetudo. Nec in actu visitationis debet esse situs, sed duo vel tres clerici cum notario, qui similibus sit clericus, secum assumat. h. d. Bonifacius VIII.

Debent superioribus suis reverentiam subditi: & dum salubriter ab eis pro culpis correctionem velut curantium medicamentum recipiunt, obedientiam exhibere tenentur. Rursum oportet praepositos cum charitate a corrigere: decet eos inferre humiliter, quod docent, & paterna subiectos dilectione fovere. Si debitor delicatus effugiit, si onerosus creditor minime reperitur. Sane audum venerabili fratre nostro A. Episcopo Dulmen, ad visitandum capitulum suae ecclesiae Dulmen, quae regularis ordinis sancti Benedicti fore noscitur, descendente prior & capitulum ipsius ecclesiae excipientes, quod de consuetudine erat ecclesiae supradictae, a tempore, cuius non erat memoria, inconcense servata, quod Episcopi Dulmen, qui fuerunt pro tempore per se solos obique aliis religiosi sibi adiunctis, vel clericis, vel laicis secularibus quibuscunque, assumptis sibi loco notarii monacho seu monachis capituli memorati, visitationem suam hactenus praefato impenderunt capitulo: supplicarunt eidem Episcopo ut omnes tam clericos, quam laicos, religiosos & seculares (antequam visitationem actualiter exerceret) a capitulo praepareret amoveri quibus amotis parati erant ipsum admittere ad visitationem huiusmodi peragendam. Et quia dictus Episcopus eos super hoc non audivit, quamquam protestaretur se velle omnes clericos suos, & alios (praeter tres, vel quatuor, & notarium) removere: & sic suam visitationem incipere & complere, idem prior & capitulum ad sedem Apostolicam appellarunt. Proposito itaque huiusmodi negotio coram nobis, & auditis, & intellectis, quae partes dicere voluerunt nos considerantes, quod consuetudo praedicta contra communem utilitatem, facultatem probationum (quae non est angustanda) restringit, propter quod etiam, ut salva scilicet sit rerum probatio, quia publice interest, na veritas occultetur, cautum est iure, ut eorum magistratus testari, id est testificari voluntibus, scriptos, & alios testes, vel signatores praebere. Et statuit generale concilium, ut a iudicibus adhibeatur persona publica, vel duo viri idonei, qui acta conscribant. Quos quidem monachos ad praedicta, tum propter eorum professionem, quae illorum vocem facit fumentam, & ipsos arceat a iudiciis, & publicis sive civilibus actibus, nec patitur (prout constitutio novella declarat) nisi in inquisitionis hereticae pravitate causa, tabellionis (cujus vicem in hac parte duo viri per supradictum concilium obtinent) officium exercere: tum quia suspecti nec contra priorem, aut capitulum, quibus subfunt, quae corrigenda inveniantur, fideliter & recte conscriberent, constat non esse idoneos. Attendentes quo-

que quod id episcopali non modicum detrahit dignitati, si ab Episcopo, qui dignitatem propriam suo ingenio augere debet, & comites honoris sui causa adhibiti abducantur, seque solum suspectis quandoque forsitan, quos visitat, committere compellatur: dictam consuetudinem, per quam praebiti prior & capitulum videntur nimium delicati, tanquam non rationabilem reprobamus. Sed ne sit Episcopus onerosus, decernimus, nostrorum praedecessorum vestigiis inhaerentes, ut cum ad visitationem de cetero faciendam in ecclesia memorata descenderit, in visitationis actu duas vel tres honestas personas clericali caractere insignitas, quarum una ad minus sit religiosa ordinis supradicti, & unum notarium clericum secum habeat, & non plures: Consuetudine aliqua obviata, & compositione qualibet inter partes ipsas super hoc in contrarium facta hactenus non obstant. Nulli ergo liceat hanc pag. nostrarum reprobationis, constitutionis, &c. Datum Anag. X. Calend. Augusti. Pontificatus nostri Anno 8.

CAP. II.

Beneficia plura incompatibilia oblatum sine dispensatione, debet illa praeter ultimum in manu ordinarii intra duos menses dimittere: alia poena incurrit his positae. Et debet ordinarius tales plura beneficia obtinentes compellere ad ostendendam dispensationem: quod si non fecerit, ab ingressu ecclesiae suspenditur. vide cap. ordinarii. cod. tit. lib. 6. quod si delingeret notetur, hoc extravagans sub hoc tit. velle collocata dicitur.

Ioannes XXII.

Vt a quos virtutis amor a vitio ambitionis execrandae, & avaritiae cecitate non retrahit, saltem rigor coebeat disciplina: Statuimus, ut quicunque plures dignitates, vel personatus, aut parociales ecclesias, aut dignitatem, vel personatum cum alio beneficio curam animarum habente, simul sine dispensatione canonica detinens, illa omnia & singula (illo duntaxat excepto, quod ultimo receperit, quod possit, si tamen in eo ex collatione canonica jus sibi competat, retinere) intra duos menses a die notitiae huiusmodi nostrae constitutionis continuè numerandos efficaciter verbo & facto, absque fraude aliqua in manu ordinarii dimittere teneatur: per eum, vel per eos, ad quem, vel ad quos eorum dispositio spectabit, ea vice libere disponenda. Quod si non fecerit, etiam illo sit ipso iure privatus, in quo jus competeat eidem: & inhabilis ad quacunque beneficia obtinenda penitus censetur. Qui vero deinceps receperit dignitatem, vel personatum, aut beneficium curam habens annexum, si prius simile beneficium obtinebat, primum, quo postquam secundi possessionem habuerit, vel per eum (omni dolo & fraude cessantibus) quo minus habeat, iterum, privatus noscitur ipso iure, absque morae dispendio in manu ordinarii omnino similiter dimittere teneatur, per eum vel eos, ad quem seu quos collatio seu ordinatio spectaverit, disponendum: quod nisi fecerit, ex tunc se ipso sit ipso iure privatus, & inhabilis ad sacros ordines, & ad quodcunque beneficium ecclesiasticum obtinendum. Ut autem praemissorum fructus facilius subsequatur, omnibus & singulis ordinariis in virtute sanctae obedientiae, & sub poena suspensionis ab ingressu ecclesiae, quam eos (si in exequendis subsequen- tibus negligentes fuerint) incurere volumus ipso facto, districte praecipimus & mandamus, ut sub certa & formidabili poena eorum arbitrio infligenda, subditis suis plures dignitates & personatus aut ecclesias, quibus cura imminet animarum, aut dignitatem vel personatum cum alio beneficio, cui cura similis sit annexa, obtinentibus, injungere debeant, quod dispensationes.

a. Vide Conc. Trid. sess. 13. de refor. c. 1.

a. Vide Conc. Trid. sess. 1. de reform. cap. 2. & 4. & sess. 24. de refor. c. 17.

auctoritate quarum hujusmodi ecclesias, personatus, vel dignitates obtinent, si quas habent, necnon & titulos ecclesiarum, dignitatum vel personatum eorundem, intra tempus pro facti qualitate ipsorum ordinariorum moderandum arbitrio, ordinariis ipsis, vel iis, quem vel quos ad hoc duxerint deputandos, exhibere procurent. De processibus habendis super his exhibitis, propositis & productis, reddendi absque mora dispendio per scripta publica conficienda super his, sedem Apostolicam certiorum.

DE MAIORITATE ET OBE-
DIENTIA.

TITVLVS VIII.

CAP. I.

Omnes Christi fideles de necessitate salutis sub sunt Romano Pontifici, qui utrumque gladium habet, & omnes iudicat, a nemine autem iudicatur. Hac tamen extravaganti Regem Francie & regnicolas non amplius subiecit ecclesia Romana, quam prius erant: ut patet 7. de preuil. mensur.

Bonifacius VIII.

Vnam sanctam ecclesiam catholicam & ipsam Apostolicam urgente fide credere cogimur & tenere. Nosque hanc firmiter credimus & simpliciter confitemur: extra quam nec salus est, nec remissio peccatorum. Sponsa in Canticis a proclamante: Vna est columba mea, perfecta mea. Vna est matris sine, electa generici sine, quae unum corpus myicum representat, cuius caput Christus: Christi vero Deus. In qua unus Dominus, una Fides, unum Baptisma. Vna nempe fuit diluuii tempore arca Noe, unam ecclesiam praefigurans, quae in uno cubito consummata, unum (Noe videlicet) gubernatorem habuit & rectorem, ex qua quam omnia subsistentia super terram legimus fuisse delera. Hanc autem veneramus & unicam: dicente Domino in 6. Propheta: Euae a framea Deus animam meam, & de manu canis unicum meam: pro anima enim, id est, pro se ipso capite simul oravit & corpore, quod corpus unicum scilicet ecclesiam nominavit, propter sponsi fidei sacramentorum & charitatis ecclesiae unitatem. Haec est tunica & illa Domini inconfutis, quae scissa non fuit sed forte provent. Igitur Ecclesia unus & unice, unum corpus, unum caput, non duo capita, quasi monstrum: Christus videlicet & Christi vicarius Petrus, Petrique successor, dicente Domino ipso Petro, Pasce oves meas, inquit, & generaliter non singulariter has vel illas, per quod commississe sibi intelligitur univerfas. Sive ergo Graeci sive alii se dicant Petro ejusque successoribus non esse commissos, fateantur necesse se de ovibus Christi non esse: dicente Domino in Ioanne: Vnum & ovile & unicum esse pastorem. In hac eiusque potestate duos esse gladios, spiritalem videlicet & temporalem, evangelicis dictis instrumur. Nam dicentibus Apostolis, Ecce gladii duo hic: in ecclesia scilicet, cum Apostoli loquerentur, non respondit Dominus nimis esse, sed satis. Certè qui in potestate Petri temporalem gladium esse negat, male verbum attendit Domini profertentis, Convertite gladium tuum in vaginam. Vterque ergo est in potestate ecclesiae, spiritalis scilicet gladius & materialis. Sed is quidem pro ecclesia, ille verò ab ecclesia exercendus. Ille sacerdotis, is manu Regum & militum, sed ad nutum & patientiam sacerdotis. Oportet autem gladium esse sub gladio, & temporalem auctoritatem spirituali subiecta potestati. Nam cum dicat Apostolus: Non est potestas nisi à Deo: quae autem sunt, à Deo ordinatae sunt: non autem ordinate essent, nisi gladius esset sub

gladio, & tanquam inferior reduceretur per alium in supremam. Nam secundum B. Dionysium, Lex divina est, infima per media in supremam reduci. Non ergo secundum ordinem univiersi omnia aequè ac immutabiliter, sed infima per media, & inferiora per superiora ad ordinem reducuntur. Spirituale autem & dignitate & nobilitate terrenam quamlibet praecellere potestatem, oportet tamò clarius nos fateri, quanto spiritualia temporalia antecellunt. Quod etiam ex decimarum datione, & benedictione, & sanctificatione, ex ipsius potestatis acceptione, ex ipsarum rerum gubernatione clarius oculis intuemur. Nam veritate testante, spiritualia potestas terrenam potestatem instituit habet, & iudicare bona non fuerit: sic de ecclesia & ecclesiastica potestate verificatur vaticinium Hieremiae: Ecce a constituta hodie super gentes & regna: & cetera, quae sequuntur. Ergo si deviat terrena potestas, iudicabitur à potestate spirituali: sed si deviat spiritualis minor, à suo imperio. Si vero suprema à solo Deo, non ab homine potestati: testante Apostolo, spiritualis homo iudicat omnia, ipse autem à nemine iudicatur. Est autem haec auctoritas (& si data sit homini, & exercetur per hominem) non humana, sed potius divina, ore divino Facta, subiecta suisque successoribus in ipso quem confessus fuit petra firmata: dicente Domino ipsi Petro: Quodcumque ligaveris super terram, &c. Quicumque igitur huius potestatis à Deo sic ordinate resistit, Dei ordinationi resistit, nisi duo (sicut Manicheus) fingat esse principia, quod scilicet & hereticum iudicamus: quia (testante Moise) non in principii, sed in principio coelum Deus creavit & veritatem. Porro subesse Romano Pontifici omni à homine creaturæ declaramus, dicimus, definimus & pronunciamus omnino esse de necessitate salutis. Dat. Lateran. Pontificatus nostri Anno 8.

CAP. II.

Prælati non discorant, praesertim habentia transformati: si ad curiam venerint, inde recedere non debent, sed ipsa curia aliis ipsi & receptantes illos, excommunicati sunt.

Ioannes XXII.

Vt prælatorum inepta discursibus gravitas & simplicitas simulationibus obvia, & ipsorum ad Christi vicarium inde vouo, religiositas quippe commota, non immerito arguenda, cum reverentiam obsequii, lucem puritas, firmosque manantia potestatis, ut sunt vita mundi, fama clarè, prosequitur exemplo. Verum quia ipsorum quosdam in dignorum habet assertio) eo vana proferuntur, dixerimus perniciosa temeritas, quod praesertim illis sanctitatis abiectionis distulimus habet) ad recedenda suis sedibus partes se transferunt. Quomodo ad sedem Apostolicam clanculo, non novis nec innotentibus, quod venerint, venisse, licet, distulimus, dicuntur: nos ne recedentibus nobis non parvam impunitatem morbus invaleat, dum providum credimus, quod in cautum, licitum, quod impune. Omnibus Episcopis, superioribusque prælati sub obtestatione divini iudicii inhihemus, ne absque rationabili causa remota facta vel alia, extra suarum civitatis & diocesis ac Provinciae (mutatis habitibus) limites transierint & superiorum ipsorum latenter (praesertim habentia transformati) venientes ad curiam, de ipsa (Romani Pontifici non presentati) conspectibus, vel saltem ab eo recedendi licentia non obtenta) recedant. Si qui vero Episcoporum & superiorum hujusmodi noxæ inhihemus, non traditores exierint, & absque ipsius Romani Pontifici recedendi licentia concessa, eoque non viso, recedant ab eadem, necnon si qui scienter receptaverint antedictos

a Genes. 6. b Psalm. 21. c Ioan. 29. d Ioan. 21. e Ioan. 20. f Matth. 26. g Rom. 13.

a Hierem. 1. b Matth. 26. c Genes. 6. d Alia sunt omnia hanc auctoritatem. e Alia, iudicata.

nisi id confestim eidem Romano Pontifici, vel alicui per quem hoc ipsum ad eius crediderint deduci notitiam, manifestare curaverint (etiam si episcopali, archiepiscopali, patriarchali vel quavis alia dignitate præfulgeant) eos excommunicationis sententia innotamus.

CAP. III.

Tralati ad curiam non debent more nocturno latenter venire, nec inde sine papali licentia recedere: alias infidèles iudicantur, & sententia excommunicationis ligantur.

Ioannes XXII.

Et si deceat quoslibet subditorum curam exercere solite, & per omnia velut lucis filios ambulare: hoc tamen præcipue ab ipis exigitur, qui consilium per altitudinem dignitatis ut in specula, circa commissas sibi plebes pastorum simul & custodiam partes implere tenentur, & coram ipis laudabilium operum exemplo lucere. Ad nostrum sane pervenit auditum, quod nonnulli pontificali præditi dignitate, gregum suorum custodiam negligentes, & abhorrentes lucem, tanquam filii tenebrarum, non verentur se ab ovium suarum cura, mercenarii more, tempore longo subducere, & pontificali dignitate rejecta non erubescunt vagari per devia sub habitibus transformatis, ac contempto de exhibendo patibus & superioribus honore præcepto, sic abiecti & indecori interdum ad sedem Apostolicam clanculo declinare præsumunt, ubi more nocturno, cuius intuitum nox illuminat, lux exerceat, de die latentes, horis tenebrarum, quos suis arbitrantur conformari desideriis, visitant, suos eis evomentes conceptus iniquos, & conspirationes forsan illicitas adversus nos & alios petraclantes, & demum abinde (non abique notabili sedis prædite contemptu, reverentia tam consuetâ, quam debita, non exhibita Romano Pontifici, & nec ab ipso petita licentia nec obtemperata) recedunt. Nos igitur & ipsius sedis honori in hac parte prospicere, ac talium insolentis finem imponere cupientes, de statum nostrorum consilio, generali prohibemus edicto, ne de cætero præful aliquis sine sui superioris licentia, nisi pro negotio ecclesie sibi commisit, extra suam diocesim audeat pernoctare: firmiter statuentes, ut quicumque Pontifex ad Romanam curiam veniens papæ palatium primitus visitet, ad Papam (si hoc patitur temporis opportunitas) intraturus, ac reverentiam consuetam & debitam exhibiturus eidem: nullatenus recessurus a curia, nisi ab ipso super hoc petita licentia & obtemperata. Quod si secus a quoquam super his fuerit attentatum, nos quoscunque prælatos, quavis etiam patriarchali dignitate fulgentes, sic ad sedem accedentes, & ab illa (ut prædicitur) recedentes, necnon quoslibet alios, qui tales apud sedem ipsam receptare præsumpserint, nisi ante receptionem huiusmodi eidem Romano Pontifici significaverint adventum illorum, decernimus eoispo notam infidelitatis incurrere, ac excommunicationis sententia subiacere. Nulli ergo, &c.

DE TREUGA ET PACE.

TITVLVS IX.

CAP. I.

Sextus Papa volens discordiam ex pragmatice sanctione subortam sedare, ordinarii regni Francia ad conferenda beneficia sex menses concedit. Facultatem concedendi sex gratias sibi retinet. Beneficia Cardinalium & eorum qui Cardinalibus sunt familiares in regno Francia existentia sua dispositioni usque ad certum tempus reservat. De beneficiis promouendorum quid fieri debeat, ostendit. Causas beneficiarum in prima instantia vult in partibus terminari, in quibus ante definitivam sententiam (nisi in uno casu) vetat appellari. Quid de causis in curia pendentibus sciendum statuat. Si autem eadem causa in diversis curiis, diversis iudicibus tractatur, quoniam pacem turbanda sit, hinc recitatur. Taxat beneficiarum aditus a Ioanne

XXII. servandas confer. Tandem tempus ponit, intra quod vult ista acceptari & servari. Scias autem quod huiusmodi concordantia, tanquam iuri communi & decretis Constant. & Basilien. contraria, non sunt effectum sortita.

Sixtus IV.

Ad universalis ecclesie regimen divina disponente clementia vocatis, inter alia pro committorum populorum votiva dilectione nil occurrit præstantius, quam exorta inter personas ecclesiasticas (principis tenebrarum astutia) discordiarum fomenta per nostræ sollicitudinis occursum protinus extinguere: ut (cujusvis altercationis salubriter evulsis seminibus) pacis & tranquillitatis dulcedinem inter creditos nobis populos (divina nobis assistente gratia) imponere & conservare valeamus. Cupientes itaque ut fuscitata retroactis temporibus discordia (proh dolor) in regno Francie, Delphinatu, aliisque terris & dominiis charissimis in Christo filii nostri Ludovici Francorum Regis illustris, inter nonnullas ex eisdem personas, occasione cuiusdam constitutionis, quæ in eodem regno diutius inolevit, quam personæ prædite pragmatice sanctionem vocant, ne si (quod absit) maiora fomenta sumeret, damna pariter & graviora scandala, periculaque subsequerentur, sine debito claudatur, & totaliter secludatur. Auctoritate Apostolica ex certa scientia de fratrum nostrorum consilio omnibus & singulis prælati & aliis personis ecclesiasticis regni, Delphinatus, terrarum & dominiorum eorundem, ad quos dignitatum, aliorumque beneficiorum ecclesiasticorum, terrarum & dominiorum eorundem collatio, provisio, præsentatio, electio, seu quavis alia dispositio pertinet: de quibusvis dignitatibus, personaribus, administrationibus, officiis, canonicatibus, & præbendis, nec non aliis beneficiis ecclesiasticis, cum cura & sine cura, secularibus & regularibus, ad eorum collationem, provisionem, præsentationem, electionem, seu quamvis aliam dispositionem pertinentibus, quæ deinceps in Februarii, Aprilis, Iunii, Augusti, Octobris & Decembris mensibus futuris, perpetuis temporibus vacare contigerit (dummodo dispositioni Apostolicæ ex aliqua generali reservatione in corpore iuris clausa, aut per alteram ex constitutionibus felicium recordationum Benedicti XIII. quæ incipit, Ad regimen, aut Ioannis XXII. Romanorum Pontificum prædecess. nostrorum, quæ incipit, Execrabilis. seu constitutiones & regulas cancellariæ Apostolicæ per nos super hoc editas reservata generaliter non existant) periode ac si aliquæ a sede Apostolica, vel eius legatis expectativæ literæ non emanassent, libere disponendi facultatem concedimus per presentes. Et quia isti summi Pontifices prædecess. nostri consueverunt se in concessionibus gratiarum expectativarum a personis beneemeritis exhibere liberales, nostræ intentionis existit concedere in regno, Delphinatu, terris & dominiis regni huiusmodi, ultra gratias expectativas per nos in eisdem regno, Delphinatu, terris & dominiis concessas (quibus in aliquo præiudicare non intendimus per presentes, quasque in suo robore permanere volumus) sex personis idoneis regnicolis, sex alias gratias expectativas ad quamlibet collationem, provisionem, præsentationem, seu quamvis aliam dispositionem singulorum ex prælati & aliis personis prædictis. Ex quibus quidem sex gratias, duæ gratias expectativæ concedentur duobus clericis regnicolis idoneis, pro quibus Rex ipse, & charissima in Christo filia nostra Regina, ac dilectus filius nobilis vir Delphinus Vienens. nec non magistri & præsidentes ac alii officarii, in aliquo ex parliamentis Regis eiusdem regni nobis super hoc unanimiter supplicabunt, qui duo nominati per Regem

a Gratias expectativas, & mandata de providendo nominati amplius concedi decrevit Conc. Trid. Sess. 4. de reform. 19.

Nnnn

& Reginam, Delphinum, magistros, praesidentes, & officarios praefatos gaudeant prerogativis ad instar familiarium nostrorum continuorum commensalium. Ipsi quoque sex gratis consumptis, alias sex gratias similes, aliis sex gratis personis idoneis modo & forma praemissis concedere intendimus. Volumus autem, ac eisdem auctoritate & tenore praesentium decernimus & declaramus, beneficia, quae venerabilium fratrum nostrorum sanctae Rom. Ecl. Cardinalium familiares continui commensales eorum familiaritate durante in regno, Delphinatu, terris, & dominiis praefatis obtinent, & in posterum obtinebunt, dispositioni Apostolicae in posterum censeri reservata, quandiu duntaxat Cardinales praefati vitam duxerint in humanis, ac post obitum eorum Cardinalium per sex annos continue sequentes. Quibus quidem sex annis elapsis, alii ad quos eorundem beneficiorum collatio, provisio, praesentatio, electio, seu quavis alia dispositio alias pertinet, de beneficiis familiarium huiusmodi in regno, Delphinatu, terris, & dominiis praefatis consistentibus, in praedictis mensibus disponere valeant, huiusmodi reservatione non obstante. Concedimus etiam, quod beneficiorum, quae promovendi per nos, dignitates, seu beneficia consistorialia ipsarum provisionum per nos de eorum personis faciendarum obtinebunt, ac in quibus, & ad quae ius eis quomodolibet competit, ac competere poterit per promotiones ac dignitates, & alia beneficia consistorialia praedicta, ac minus consecrationis eisdem promovendis impendendum, seu lapsum temporis de consecrandis Episcopis à sacris canonibus definiti vacaturorum, si promotiones ipsae in aliquo ex praedictis mensibus fiant, nisi beneficia ipsa essent aliis dispositioni Apostolicae (ut praefertur) reservata, ad praefatos & personas praedictas. Si vero in aliis mensibus promotiones eisdem fieri contingat, ad nos & Roman. Pontifices successores nostros collatio, provisio, & omnimoda dispositio pertineat. Et quoniam sed. Apost. notariorum magnus reperitur numerus, eorundem notariorum, qui habitum per eisdem sedis notariorum gestari solitum publice & continue gestant, & in posterum gestabunt, beneficia in eisdem regno, Delphinatu, & terris consistentia, duntaxat censentur reservata: quodque omnes & singulae causae beneficiales in partibus eorum iudicibus competentibus usque ad definitivam inclusivè, in prima duntaxat instantia, in qua nulli ante definitivam licet appellare, nec appellatio (si fuerit emissã) debeat admitti, nisi ab interlocutoria, vel à gravamine negotii principale minime concernente, quod non possit per appellationem à definitiva sententia reparari. In aliis vero instantiis in Romana curia tractentur, cognoscantur, & sine debito terminentur. Causae vero beneficiales pendentes in dicta curia inter nostros, aut dictorum Cardinalium familiares continuos commensales, ipsi Cardinalibus in eadem curia praesentibus seu in aliqua legatione, aut recreationis causa secedentibus, necnon praefatae sedis officiales, officia adu exercentes, aut alios à praemissis, qui per sex menses curiam praedictam secuti sunt, & sequuntur de praesenti, curiales, & quoscunque alios eorum adversarios, super quibusvis beneficiis eisdem adversariis auctoritate ordinaria collatis, per illos, quibus commississe reperiantur, seu alios per nos ad id deputatos, seu etiam deputandos iudices audiantur, cognoscantur, decendant, sineque debito terminentur, ac executioni debita demandentur. Ceterae vero similes causae beneficiales inter quoscunque alios pendentes, & quae quibusvis iudicibus, seu auditoribus commissae reperiantur, aliquibus iudicibus competentibus in regno Franciae, auctoritate Apostolica committantur audiendae, & cognoscendae, decidendae, & sine debito terminandae, cum necessaria

earundem causarum advocacione. Frateres, quia si quae ex supra dictis causis in eadem Romana curia super petitorio, & diversis curiis ipsius regni super petitorio tractantur: volumus, quod in eisdem causis in diversis curiis super petitorio & possessorio unico, & eorum contextu pendentibus (suspenso petitorio, & censentur per hoc latis) in possessorio in curiis eorundem iudicum, coram quibus causae possessoriae pendunt, de praesenti procedant, causaque ipsa super huiusmodi possessoria intra biennium terminentur, & finiantur. Alioquin biennio elapso liceat partibus ipsis procedere super petitorio, & ulterius dictis causis expeditis super possessorio, aut huiusmodi biennio elapso altera partium legatione coram iudice competenti, auctoritate Apostolica deputato, poterit ius suum prosequi, ipsaeque Apostolicae iudex intra aliud biennium causam in petitorio terminare teneatur. Quod si non fecerit, causa ipsa ab eorum, & his penitus exstincta censetur. Et si forsitan aliqui eorundem iudicum cuiusvis sibi commissae conditionem malitiose prorogare aut differre praesumpti, excommunicationis & omnium beneficiorum privationis poenas ipso facto incurrat, à quo quidem excommunicationis poena absolvi nequeat, nisi à nobis, & successoribus nostris Rom. Pontificibus, praeterquam in mortis articulo: quodque de cetero in literis expressendis in regno Franciae, Delphinatu, & terris, aliisque dominiis praedictis serventur taxa iure hoc edita per Ioan. XXII. Papam praefatum, & excessus, si qui fuerint, corrigantur. Et quia propter assiduas guerras & hostes, quae continue vigent in dicto regno, praeterdatur ecclesias, dum vacant gravatas, in taxa etiam restituta in Concilio Constanti. quae reducta est ad modicam tantumque taxa, quod gravatus in eadem taxa poenam promovendus solvat communis, & minuta servata, quae per res ex Gallis annatas vocant: tantum pro vera estimatione fructuum ecclesiae & monasterii, ad quae per motus, eaque indicta cancellatis, & camera Apostolica inviolabiliter observari mandamus. Et quia in litteris concessionibus regnum ac Regem maxime litterarum charitatis complexi, credendum est non immerito a nobis devotos & obediens erga sanctam Romanam ecclesiam exhibeat. Quare volumus, & eisdem sacerdotibus in honore statuimus, quod praefatus Rex intra quatuor menses praemissa acceptare & observare, ac in regnum Delphinatu & dominiis huiusmodi observari faciat, nec intra alios duos praefatos quatuor menses praemissis super acceptatione & observatione praemissis omnibus & singulis per suas litteras nos & sedem praefatam certificare tenetur. Alioquin praesentes litterae, & inde secuta quaecunque sunt cetera & irrita, nulliusque roboris vel momenti. Nos enim ex tunc, & quavis auctoritate scienter vel ignoranter congeri & tentari. Nulli ergo omnino hominum liceat litteras praefatas, & intentionem, voluntatem, & litterarum constitutionis, declarationis, indulgentiarum, & litterarum infringere, & ei ausu temerario contraire. Si quis contra hoc attentare praesumpserit, indignationem omnipotentis Dei, & beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius se noverit incursum. Datum Roma apud S. Petrum, Anno incarnationis dominicae, 1472. septimo Idus Augusti, Pontif. nost. Anno 1.

CAP. II.

Disposita inter religiosi mendicantes, & ecclesiarum parochialium rectores in partibus Germaniae quatuor legata commissae, per eos sub certis formis & modis in pacem & concordiam

a In mortis articulo nulla est causam reformatam: supra vero omnes sacerdotes quoscunque penitentes à quibusvis poenis & censuris absolvi possunt: Conc. Trid. Sess. 14. c. 7. de causam reservatione.

a Vide Conc. Trid. Sess. 24. de reform. c. 20.

cordians conversa fuit: quam Romanus Pont. confirmat, precipiens sub pena excommunicationis illam à prelatis observari.

SIXTUS IV.

Vices illius a, qui supra petram edificavit ecclesiam suam (meritis licet in sufficientibus) gerentes in terris, & per ejus immaculata vestigia (quantum nobis ex alto conceditur) infedem fatigantes, inter Christi fideles quoslibet, & presertim sub uno atque eodem sacerdotii vexillo nobilium Deo militantes, pacem & charitatem inducere, & inductam confovere, vigilantia solitudine meditatur assidue, & que iis contraria sunt falce vigilantie pastoralis ad radicem posita submovere, prout rerum & temporum circumstantia id non immerito exposcere dignoscuntur. Nuper siquidem pro parte tam venerabilium fratrum nostrorum Maguntinen. & Treveren. Archiepiscoporum, ac Herbipol. & Vormacien. & Spiren. Episcoporum, quam dilecti filii nobilis viri Philippi Comitis Palatini Rheni, & Ducis Bavariaz, qui unus ex electoribus Romani Imperii existit, ad nostrum pervenit auditum, quod inter dilectos filios predicatorem minorum, & Carmelitarum ordinum Professores, & nonnullos parocchialium rectores, & alios etiam ecclesiarum prelatos, instigante illo qui tanquam leo rugiens circuit, quarens quem devoret, in partibus Germaniaz, & presertim in oppido Eslingen. Constant. diocesis, suscitata sunt nonnulla dissensionum & scandalorum fometa, ex certis causis tunc nobis expressis, quae nisi per vigilantiam pastoralis officii celeriter succidantur, possent ad scandalum non modicum Christi fidelium illarum partium faciliter pervenire. Nos igitur attendentes, quod sacrosancta Rom. ead. ab ejus fundatione primava in ordine sacerdotali, quem Petrus Apostolus, & ejus successores observarunt, instituta, & per viros providos & sacerdotes virtuosos adauclata, & longissimis temporibus feliciter conservata existit. Rursusque animadvertentes, quod hodiernis temporibus hominum crescente malitia, nisi ager dominicus cultoribus idoneis, buccinatoribus Spiritus Sancti, & praconibus verbi Dei (qui praeter ceteros in ordinibus fratrum mendicantium gratia assistente divina in copioso numero reperiuntur) assidue toleretur, vepribus malorum, & sentibus vitiorum omnium celeriter obrueretur: non potuimus non ab intimo cordis nostri dolere, quod inter tales viros, qui se mutua charitate diligere, & alter alterius (juxta Apostolum b) onera portare debent, discordia seminatum excitaretur. Unde cum vellemus super his, ea quae decet maturitate conlulere, venerabilibus fratribus nostris Guilielmo Hostien. & Angelo Pranesinen. Episcopis, & dilectis filiis nostris Juliano tituli S. Petri ad vincula, ac Petro tituli S. Sixti Presbyteris Cardinalibus, viva vocis oraculo Tommimus & mandavimus, ut à singulis partibus predictis, vel eorum procuratoribus legitimis, auditis hinc inde propositis, inter eas concordiam tractarent. Qui quidem Episcopi & Cardinales statutis loco & tempore convocatis, auditis & intellectis partibus predictis (ut praefertur) & in praemissis graviter & consule procedentes, partes ipsas de communi earundem consensu ad concordiam infra scriptam perduxerunt. Videlicet, quod ipsi parochiani Sacerdotes de cetero non dicant à mendicantibus haerese processisse, cum in veritate fides nostra sit illuminata, & ecclesia exaltata per eosdem, & praesertim per ordines predicatorem & minorum, ut jura testantur. Quodque fratres mendicantes non praedicent, populos parocchianos non teneri audire missam in eorum parocchis diebus festivis & dominicis, cum jure

sit cautum illis diebus parocchianos teneri audire missam in eorum parocchiali ecclesia: nisi forsitan ex honesta causa ab ipsa ecclesia se absentarent: quodque etiam nec fratres, nec curati inducant aliquo modo laicos ad eligendum sepulturam apud eos, & bene caveant propter poenas, quas imponunt canones, cum sit libera. Quod etiam ipsi mendicantes desistant praedicare, quod parocchiani non sint obligati, saltem in parochate proprio confiteri sacerdoti: quia de jure a teneri parocchianos (saltem in parochate) proprio confiteri sacerdoti. Per hoc tamem ipsi fratres mendicantes non censeantur exclusi, quo minus secundum juris communis & privilegiorum eisdem concessorum dispositionem, confessiones audire, & poenitentias injungere valeant. Quod etiam de cetero inter ipsos fratres mendicantes & curatos, quoad effectum praedicandi, horas cantandi, & campanas puliandi, servetur consuetudo antiqua, quae temporibus antiquis servata fuit in ipso oppido Eslingensi. Et casu, quod veniat aliqua occasio sive necessitas, non fiat commutatio temporis, vel horae, in ipsis praedicationibus fiendis nisi de consensu partium. Quoque etiam ipsi fratres in sermonibus eorum non detrahant prelati, & rectoribus parocchialium ecclesiarum: Neque etiam populos à suarum ecclesiarum parocchialium frequentia & accessu abstrahant, sive retrahant quoquo modo. Et viceversa ipsi rectores & prelati aliquo modo non detrahant mendicantibus, sed illum favorem, quem possunt, eis impendant, & in omnibus & per omnia praesent: ita, ut vera unitas & perfecta charitas inter eos ostendatur. Nos itaque illius vices gerentes in terris, qui Apostolis suis dixit d: Pacem meam do vobis, pacem meam relinquo vobis: cupientes super his opportunè provideri, motu proprio, non ad aliquid super hoc nobis oblata petitionis instantiam, sed de nostra certa scientia & mera voluntate, concordiam praedictam, ac omnia & singula per praefatos Episcopos & Cardinales ordinata (ad hoc, ut perpetuo inconcussa persistant) auctoritate Apostolica, & ex certa nostra scientia approbamus, & confirmamus, ac viribus perpetuo subsistere debere decernimus. Supplentes omnes & singulos defectus, tam juris, quam facti, si qui forsitan intervernerunt in eisdem. Injungentes nihilominus Archiepiscopis, Episcopis, plebanis, rectoribus, curatis, necnon prioribus, gardianis, & singulis fratribus ordinum mendicantium, sub pena excommunicationis lata sententiae, quam contra facientes, & quemlibet eorum contrafacientem incurrere volumus, eo ipso, à qua absolvi nequeant, nisi de expresso consensu partis laesae, & debita satisfactione praevia, inviolabiliter observent: Et quantum in eis est, ab aliis observari faciant. Et insuper quascunque lites & causas, coram quibuscunque causarum palatii Apostolici auditoribus, seu alibi, occasione praemissorum, inter dilectos filios Decanum & capitulum ecclesiae Spiren. & curatum dicti oppidi, ac fratres praedictos indecitas pendentes: Illarum status, tenores, & formas, & in eis gesta & actitata, praesentibus pro expressis habentes, ad nos harum serie, motu, scientia & auctoritate praedictis advocamus, & litem seu lites ipsas penitus extinguimus: Et ambabus partibus praedictis litis hujusmodi confortibus, seu illis adhaerentibus, perpetuum silentium imponimus: Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ac privilegiis eisdem fratribus in genere vel in specie concessis, ceterisque contrariis quibuscunque. Nulli ergo, &c. Datum Romae apud S. Petrum, Anno incarnationis Dominicae, 1478. XV. Cal. Julii. Pontif. nostr. Anno 7.

a Matth. 16. b Gal. 6.

a Cap. omni utriusq. sexus. de poen. & remiss. b Joan. 14.

FINIS LIBRI PRIMI.

Nann 2

UNIVERSITÄTS- BIBLIOTHEK PADERBORN